

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 26. septembra 1908.

Štev. 39.

Slovenci, v Podljubelj!

Teptani od nemškonarodne stranke, zatirani od vlade, oškodovani po imenu mednarodnih, na Koroškem pa nemškonarodnih socialdemokratih, kojih stranka nam je tisoče in tisoče naših mladeničev ugrabila in za naš narod na veke uničila, smo se začeli koroški Slovenci gibati. Dva sloja imamo, ki po svoji številnosti pravzaprav tvorita slovenski narod na Koroškem, kmetijski in delavski stan, dva stanova, sorodna si po žuljevih rokah. Do najnovejšega časa so bili na Koroškem slovenski delavci še popolnoma neorganizirani; kar jih je bilo organiziranih, so stali v vrstah kmetu in delavcu škodljive socialne demokracije, ki med delavci neti le nezadovoljnost in jih oskubi še za zadnje prislužene vinarje, jim jemlje vero v Boga in seje v srce sovraštvo do cerkve, da jih vzdrži nezadovoljne.

Zdaj pa je storjen začetek. V naši krščanski slovenski organizaciji je že lepo število delavcev; sploh organizacija vrlo napreduje. 18. oktobra t. l. homo otvorili v Podljubelju pri Borovljah že svoj „Delavski dom“. Otvoritev „Delavskega doma“ v Podljubelju je za koroške Slovence velikanske važnosti.

Naša organizacija je pokazala delavcem, kje naj iščejo prave zaslombe, kje bije srce za nje; pokazala je vsem koroškim slovenskim delavcem, da zmore brez velikih žrtev od delavske strani več, nego pa bogata socialdemokratska stranka, ki pa ne skrbi za delavce, ampak masti le svoje, po večini judovske voditelje.

Zato je pač vredno, da se koroški Slovenci 18. oktobra t. l. podamo v kar največjem številu od vseh krajev v Podljubelj k pravi narodni slavnosti. Vabimo pa tudi vse odkrite prijatelje koroških Slovencev, da pridete tedaj k nam, da se iznova pobratimo, da nam prinesete na naše narodno ognjišče domoljubnega ognja. Vabimo vsa slovenska pevska društva, da pridejo v Podljubelj slaviti slovensko pesem in medseboj tekmoval. Vabimo tudi vsa delavska društva po slovenski domovini, da se pridejo veseliti na uspehu svojih tovarišev. Vabimo vse slovenske rodoljube, da si ogledajo prekrasni Spodnji Rož. Več slovenskih poslancev in pevskih društev je že obljubilo sodelovanje.

Slovenci, 18. oktobra v Podljubelj!

V Ljubljani odgovarjajo.

Da po naših obmejnih krajih naši nasprotniki ne bodo mislili, da smejo s Slovenci ravnati, kakor se jim zljubi, da se našo slavno vlado prepriča, da nočemo več mirno in nekaznovano prenašati klofut in tolovajstev nemške poulične sodrge, so sklicali ljubljanski Slovenci 18. t. m. v „Mestni dom“ ob 8. uri zvečer velik protestni shod, ki se ga je udeležilo najmanj 6000 ljudi, ki seveda niso imeli vsi prostora v dvorani, ampak jih je stalo vse črno na trgu pred „Mestnim domom“.

Protestni shod.

Dr. Triller omenja dogodke v Ptuj, češ, da je slavila tam nemška kultura svoj praznik. Vsa ptujška okolica je slovenska, in tudi mesto je bilo nekoč. Ko se je ustanavljala ptujška „Čitalnica“, je bilo vse mesto zavito v slovenske trobojnice. Zdaj je drugače. Z mestne hiše plapola frankfurtarica. Na slovenskem ozemlju ni gnezda, kjer bi šla tako v cvet setev nemškutarke prenapetosti. Temu je vzrok naša lastna potrpežljivost in naša slavna vlada, ki pošilja tje venomer nemško uradništvo. Ob tržnih dneh pa tam ni čuti nemške besede, in brez okoliških Slovencev bi ptujski obrtniki in trgovci sploh ne mogli živeti. To mesto si je izbrala letos „Družba sv. Cirila in Metoda“, ki izvršuje dolžnost države in dežele, da rešuje slovenske otroke potujčevanja

in raznarodovanja, nemškega otroka pa niti enega še ni poslovenila. (Tako je!) Pripravljene smo bili sicer, da nas ne bodo sprejeli prijazno, ali tu so se zgodila naravnost tolovajstva. (Burni kliči: barbarstvo, lopovstvo!)

Z dostojnimi sredstvi niso šli proti nam, temveč s sredstvi, kakor jih rabita tat in tolovaj. Ker so se čutili sami preslabe, so organizirali za napad celi spodnještajerski „mob“. Značilno je, da prižiga v Ptuj luč nemške kulture človek, ki je še pred nekaj leti beračil okrog Slovencev in ki ga je jugoslovanska socialna demokracija izbacnila iz sebe. (Fej-kliči.)

Pri spominu na ptujške dogodke mora človeku zavreti kri. Kadar demonstriramo Slovenci za svoje pravice, tedaj so proti nam vse oblasti, vse orožništvo in vojaštvo do zadnjega moža. Vsi ti pa so držali križem roke, ko so v Ptuj bile opljuvane naše dame, ko so se dogajala pod zavetništvom policije hudodelstva in tolovajstva proti nam. Tako je in tako bo ostalo! Nas zapirajo brez vzroka, Nemec nas pa sme pobijati kot pse. (Velikansko ogorčenje). Ne bom predlagal papirnatih resolucij, da se pošljejo na Dunaj. Škoda vsakega vinarja! Eho samo sredstvo imamo in to je **samopomoč**. Ta samopomoč pa ne sme obstajati v tem, da vračamo surovost s surovostjo. Vsa ptujška druhal ni vredna, da bi postal nje žrtev le en sam Slovenec. Izreči ji moramo le svoje skrajno zaničevanje. (Burno odobravanje).

Drug, pa ostrejši meč nam je na razpolago. V naše narodno telo so se zajedle pijavke. Če jih iztrgamo, krvavimo sami, a odvzeti jim moramo hrano, in odpadle bodo same. Nato pozivlja mladino in ženstvo na gospodarski boj. Kadar vam bo izdati krono ali vinar, pazite, da ne pride v roke, ki spletajo bič, ki seka krvave rane v naše narodno telo. Kadar izdaste krono ali vinar, recite vselej: „Spominjam se Ptuj!“ (Viharno odobravanje.)

Tudi drugi govornik dr. Oražen je govoril v smislu predgovornika in spominjal, da je v Ptuj tekla kri, a mi ne dajmo baronu Schwarzu priložnosti, da pozove zoper nas žandarmerijo in vojaštvo, odgovorimo na ptujška tolovajstva na gospodarskem polju! Ob sklepu je občinstvo zapelo pesem „Hej Slovani!“

Demonstracije pred nemškim kazino in drugod.

Po zborovanju se je ljudstvo razšlo po mestu. Na Marijinem trgu se je nabralo množice do 4000. Policijski kordon so prodrle ženske, vihtele robe po zraku in razgrete klicale moškimi: „Za nami!“ Množica je vdrla pred nemški kazino, kjer je kričala in žvižgala. Takoj je pričelo deževati kamenje na kazino. Na stotine kamenja je letelo na kazinsko poslopje. Niti ena šipa ni ostala cela. Ko so kazino ometali s kamenjem, so se razšli po mestu in razbijali pri nemških trgovinah. Orožništvo je pritiskalo na demonstrante, pa je bilo nasproti taki množici onemoglo. Množica je pobijala pri „Kranjski hranilnici“, ki s slovenskim denarjem podpira nemško gibanje po Kranjskem, pobila mnogo oken pri realki, bombardirala nemško gimnazijo, nemški otroški vrtec itd. Okoli enajste ure zvečer je prikorakalo iz vojašnice vojaštvo 27. pešpolka belgijcev z nasaženimi bajoneti. Takrat so pa demonstranti svoje delo že dokončali. Na Marijinem trgu je poveljnik zapovedal trobiti naskok in so se vojaki z nasaženimi bajoneti vrgli na občinstvo. Pri neki stotnji so vojaki klicali „heil“, kar je izgreznike še bolj razkačilo, da so klicali: „Proč z vojaki, ki kličejo ‚heil‘!“

Tudi v restavracijo „Pri lipi“ je vdrla vojaštvo. Proti temu je protestiral urednik „Slov. Naroda“ g. R. Pustoslemšek, pa so ga aretirali. Sploh je bilo več izgreznikov aretiranih. Škode v kazini je baje na kavarni do 3000 K, na restavraciji pa 1000 K. Šipe so bile vse zavarovane. Drugo jutro je prišel ogledovat kazino

deželni predsednik baron Schwarz. Župan Hribar pa je izdal na občinstvo oklic, da se naj umiri. — V soboto zvečer je množica demonstrirala prav nedolžno. Slovenskim vojakom 17. pešpolka je klicala „živio!“ Na Marijinem trgu so prihajali dragonci, in so pevajočo množico razgnali z golimi sabljami in več ljudi ranili. Celo v veže so prodirali za bežečimi ljudmi. S tem so občinstvo tako razburili, da je začelo zopet pobijati okna po nemških trgovinah. Nekje v mestu je nekaj vojakov 27. pešpolka zapodilo nekaj otrok. Otroci so veselo leteli pred vojaki in se na vse grlo drli: „Kanarivögel, Kanarivögel!“ Belgijci imajo namreč rumene našitke. Ob 11. uri zvečer je nastal po mestu mir. Da je nastal po celem mestu hrup in strašno ogorčenje, so največ zakrivili nemški vojaki 27. pešpolka, ki so se obnašali surovo.

Žrtve izgrediv in neverjetno obnašanje belgijcev.

Vsled naskoka dragoncev je občinstvo bežalo v neko vežo in tiščalo vrata. Dragonci so ubili šipo na vratih in vdrli v vežo. Vrgli so se na nekega Matijo Jemca, ki so ga ranili trikrat na roki in zabolli v levo stran prsi. Vzrok tega naskoka je bil, ker je v bližini neki pobič — zažvižgal. Ranjen je bil tudi neki hlapec. Ob takem ravnanju je razburjeno občinstvo vpilo nad vojaki: „Barabe“. Ko se je vračal z izleta domov neki g. Zupančič z družino, so prihajali nasproti dragonci. Mati je vzela najmlajšega otroka v naročje, dragonci so ji pa grozili. Vojaki 27. pešpolka so zboldli z bajonetom, kogar so mogli, ne oziraje se na to, ali je človek miren ali ne. Surovo so se obnašali zlasti trije poročniki, Maier, König in Moravec. Nedeljske popoldanske nesreče in groznega razburjenja so vzrok vojaki.

Vojaška patrolja je na povelje poročnika Maierja ustrelila večkrat med ljudi, dasiravno je vladni zastopnik dr. Mathias klical, naj se ne strelja. Učinek je bil grozen. Več ljudi je bilo ranjenih, eden pa ustreljen, in ta je bil nadebudni mladenič, sin upokojenega učitelja in slovenskega glasbenika, četrtošolec Ivan Adamič, star petnajst let. Smrtno ustreljen skozi pljuča se je še priplazil do gostilne gosp. Bižila, kjer se je grgraje zgrudil. Sedem Maierjevih vojakov letalo je za ljudmi ter so streljali v odprto gostilno g. Bižila (pri Kolovratarju, v zidu gostilne tiče tik pri vohu tri ostre krogle. Kmalu za prvo žrtvijo je bil ustreljen Rudolf Lunder, strojnik v „Narodni tiskarni“, star 24 let, ki se demonstracij sploh ni udeležil, ampak je prihajal s svojo nevesto, ki jo je baje hotel v kratkem poročiti, s tiskarskega sestanka v „Narodnem domu“. Po nesreči je prišel na prostor, kjer je stalo občinstvo, ki je ogorčeno vzklikalo nad postopanjem vojaštva 27. pešpolka. Poročnik Maier je navalil na občinstvo, in Lunder je z drugimi vred bežal pred vojaki. Vojaštvo je teklo za posamezniki ter streljalo. Od zadi zadet se je zgrudil. Okoli obeh žrtev se je v trenutku nabrala velika množica ljudi, katere se je polastilo grozno razburjenje. Videli so se pretresljivi in ginljivi prizori. Nekateri so se jokali, drugi pa v brezmejnem srdu dvigali pesti. Na lice mesta sta prihitala duhovnik dr. Jerše, ki je podelil umirajočima sveto odvezo in poslednje olje, in vojaški zdravnik. Rešilni voz je prepeljal mrtvega Lunderja v mrtvašnico, Adamiča pa na rešilno postajo v „Mestni dom“. Med tem časom so pripeljali tudi že druge ranjence. Adamič je bil še pri zavesti in je stražnika, ki mu je tiščal rano, prosil: „Naj se to ne pove mami, da tudi ona vsled žalosti ne umre. Jaz bom kmalu umrl“. Na policijski stražnici je obvezovalo ranjence pet zdravnikov.

Nemški listi pišejo, da je dal Maier streljati, ker so metali ljudje na vojake kamenje. Čudež bi sicer to ob grdem ravnanju vojakov ne

bil, ali očitvidci poročajo drugače. Tako je na pr. poročal očitvidec g. Vlado Štamcar o tem dogodku med drugim sledeče: „Pripomnim, da ljudje niso metali kamenja, najmanj pa, da bi se vojakov dejansko lotili. Dr. Oražen je pri seji občinskega sveta izjavil, da je po salvi vprašal poročnika Maierja, kaj ga je napotilo, da je dal streljati. Odgovoril mu je: „Kamenje je letelo na nas“. „Pokažite nam rane“, vpraša govornik. Nato zapove poročnik v nemščini: „Ranjenci naj stopijo naprej!“ Iz vrste stopi mož, ki je imel en zadnji členek enega prsta nekoliko črn. „Zaradi enega črnega nohta torej ste ukazali streljati“, mu reče govornik. Poročnik je molčal. Sicer pa je dobil vojak „črn noht“ pri taki praski tudi lahko na kak drug način.

Druge grozovitosti in surovosti.

Ranjenih je mnogo oseb, prestreljeni Albin Tomšič se bori v bolnišnici s smrtjo ter ga bodo težko ohranili pri življenju. Na stopnicah frančiškanske cerkve je stalo več žensk. Naenkrat so začeli vojaki, ki so stali pod stopnicami, klicati: „Marš herunter!“ Ženske so zbežale, častniki in vojaki pa za njimi. Neki vojak je od zadi sunil v ledje z bajonetom gospico Ano Traven. Poročnik Maier je dal dvakrat streljati proti ljudem, ki niso nič drugega storili, nego da so vzklikali. Za streljanje pa ni imel ukaza od političnega uradnika in ne da bi po reglementu ljudi prej pozval, naj se razidejo. Drug mlečnozob častnik je kričal „Kranjski psi!“ Na več krajih so belgijci klicali: „Windische Hunde!“ Po pravici piše ljubljanski „Slovenec“: „Ta polk bi moral v najslabšo garnizijo“. O surovosti belgijcev poroča v istem listu očitvidec sledeče: „Ko so na bežeče ljudi posamezno streljali, so ti videli, da jim ni pomoči. Zato se je nekdo vlegel na tla in se delal mrtvega. Prišel je belgijec, ki ga je sunil večkrat v hrbet in trebuh in klical: „Jetzt hast g'nug, du verfluchter windischer Hund!“ (Zdaj imaš dovolj, ti prokleti bindišarski pes!) V dveh slučajih so vojaki vdrli tudi v cerkev. Poročnik od 27. polka, Sychrowski, je potegnil sabljo in jo nastavljal gpđc. Josipini Schlaipach proti prsim, ker je stala v veži hiše, kjer stanuje, rekoč, da se naj takoj odstrani, če ne —! Neki vojak istega polka je zaklical v vrsti: „Halt's Maul!“, ko so ljudje vzklikali „živio!“ Menda je to tudi po Dienstrelementu?

Dogodki v pondeljek.

Že zjutraj pred osmo uro se je zbiralo obizinstvo okoli mrtvašnice in je na glas jokalo. Na kamenitih odrih sta ležali obe žrtvi Lunder in Adamič vse v krvi, okoli njiju pa potrni možje in jokajoče žensstvo. Trupli ste ležali deloma razgaljeni tako, da se vidijo krvave rane. Ljudstvo z robci je brisalo kri proč. V znak sožalja so razobesili Slovenci črne zastave. Listi so pozivljali slovske trgovce, da zaprejo v znak sožalja trgovine. Tudi nemški trgovci so začeli razobešati črne zastave, pa so jih morali na zahtevo razburjenega ljudstva zopet umakniti. Ljudstvo je odločno zahtevalo, da se morajo vsi nemški napisi odstraniti. Mnogo tabel so sneli. Trgovci so pri dvojezičnih tablah zakrili nemške napise. V najkrajšem času so skoro po celi Ljubljani izginili dvojezični napisi.

Mestni svet ljubljanski.

Župan Ivan Hribar je sklical sejo mestnega sveta in jo ob natlačeni galeriji otvoril ob poldvanaestih. Mestni svetniki se dvignejo s sedežev. Župan omenja pretresljive dogodke in predlaga, da se umrlim žrtvam priredi pogreb na stroške mestne občine ljubljanske (dobrokljici) in da se mestni svet udeleži pogreba in corpore. Poroča, da bodo na mestne stroške zvonili v vseh ljubljanskih cerkvah ter predlaga, da dovoli mestni svet za spomenik na grob žrtev znesek 1000 K. Vsi predlogi so bili sprejeti z odobravanjem. Spominja se dogodkov v Ptujju, kjer so Nemci napadali pred očmi tujih stražnikov Slovence in Slovenke in pljuvali na slovske dame ter pravi: „Obžalujem tak narod, ki pravi, da je edini kulturni element v Avstriji, pa je zmožen takih surovosti.“ Župan obsoja ljubljanske izgrede, zavrača laži „Grazer Tagblatta“ in „Tagesposte“, ki sta pisala, da je bilo veliko Nemcev ranjenih in da je šola nemškega šulferajna demolirana (razdejana). V Ljubljani se nobenemu Nemcu ni skrivil niti las, in na šoli je razbito le 33 šip.

Zelo ostro je govoril dr. Tavčar in obsojal, da je civilna oblast rabila za napravljanje miru nemški polk, o katerem je znano, da je Slovincem sovražen in da se je izročilo vodstvo mlademu častniku, ki živi po načelih „Halt's-Maul-kulture“. Apelira na vse slovske in slovske poslance, da vse potrebno ukrenejo, da bo vojaška strahovlada v Ljubljani prenehala in da zadene krivca vsa odgovornost za prelito nedolžno kri.

Pogreb ustreljencev.

V torek se je vršil pogreb obeh slovskih žrtev. Vse mesto je bilo zavito v črne zastave. Za red je skrbel v to sestavljen naroden odbor. Ob enih popoldne so zaprli vse trgovine, ob poluštirih pa tudi vse kavarne in gostilne. Vojakom je bilo strogo prepovedano, pokazati se javno, in — bilo je res vse v redu. Do 30.000 ljudi se je udeležilo pogreba, povečini v žalnih oblekah. Pri vsaki rakvi je bilo gotovo čez sto vencev. Ob grobu so govorili župan ljubljanski, dr. Tavčar in zastopnik jugoslovskega delavstva. Vsa slovska društva so se udeležila pogreba, ki je naredil globok vtis.

Nemško časopisje.

Kaj pišejo o ljubljanskih izgredih nemški liberalni listi, si lahko vsak misli. Listi, ki nemško ljudstvo na Slovence vedno hujskajo in slavijo zmage, če so Slovenci natepeni in opljuvani, javkajo sedaj, kakor bi bili v Ljubljani Slovenci vse Nemce pobili, čeravno se pri celih izgredih noben Slovenec ni doteknil nemškega lasu. Vkljub temu pa se drznejo „Freie Stimmen“ pisati o „prirojeni surovosti slovskega naroda“. To res kaže na razvito (!) kulturo (!) vsenemških hajlovcev. Neverjetno strankarsko in surovo pa piše o ljubljanskih dogodkih glasilo nemške krščansko-socialne stranke „Kärntner Tagblatt“, ki takorekoč po duhu naravnost prepisuje zavita poročila nemško-nacionalnih dnevnikov à la „Grazer Tagblatt“ itd., ki kar bljujejo jezo in sovraštvo do Slovencev. Zakaj se krščansko-socialni dnevnik ni zgražal nad tolovajskimi napadi Nemcev v Ptujju, ki niso razbijali samo oken in slovskih napisov, ampak so pobijali ljudi, ker to bolj boli? Tako pisarjenje krščanskega lista nas Slovence boli, in če bomo izvajali posledice, naj krščansko-socialni voditelji ne javkajo potem, da smo jih pustili na cedilu. Gospodje pri „Kärntner Tagblattu“ bi se bili lahko informirali pri „Slovenec“, kojega poročilo je bilo prav stvarno in objektivno, če pa ne znajo slovske, pa naj gredo s trebuhom za kruhom v rajh; zakaj škandal imenujemo to, če dnevnik v naši dvojezični deželi nima slovskega poročevalca. Če hočejo biti pri „Kärntner Tagblattu“ bolj nemški nego so nemški nacionalci, pa naj bodo. Svobodno jim, nam pa tudi po svoje! Po krivici po naših glavah biti se pa ne pustimo od nikogar, najmanj pa od tistih, ki na našo podporo računajo in se tudi našega denarja ne branijo. Naši somišljeniki bodo pa vedeli, kaj jim je v takih slučajih storiti. Zob za zob!

Kdo je krivec izgrede?

Pred vsem je treba poudarjati, da je za vse izgrede, ki se vrše po Avstriji, odgovorna edino-le avstrijska vlada, ki je Nemcem vedno dopuščala, da so delali z nami, kar so hoteli. Kdo se ne spominja škandaloznih izgrede za časa blagoslovljenja zastave celjskega „Sokola“ ali izgrede celovškega moba na duhovnike in udeležnike shoda za katoliško univerzo; tedaj so oblegali nacionalci celovško škofijsko palačo. Enemu duhovniku so zlomili tedaj roko, ravnatelj bogoslovja o. Schnider d. J. si je tedaj nakopal bolezen, ki ga je že čez par let položila v prezgodnji grob. Zakaj se vlada tedaj ni zganila? S svojim postopanjem pri izgredih nemških nacionalcev je vlada izgrede legalizirala (potrdila); ali se je potem čuditi, da se poslužijo tega orožja tudi Slovenci, ker drugega nimajo? Nemški listi imajo pa sploh najmanj pravice, obsojati izgrede, ker so bili ravno oni neposredni povzročitelji vseh dosedanjih izgrede nemškega pouličnega pobalinstva.

Izjavljamo pa, da obsojamo ljubljanske izgrede, ker se nočemo nikdar postaviti na stališče nemške surovosti v Ptujju in ker zahtevamo izgredi od strani Slovencev vedno žrtve. Nemcu se nič ne zgodi, če bo Slovence pri izgredih pobil, hujskačev nočejo najti, na Slovence pa streljajo, čeravno niso na nobenega Nemca položili roke. V Ljubljani imamo celo dokaze, da je nemški dijak nastavljal Slovence in Slovence na prsi revolver, pa ni bil aretiran. Na mirne slovske delavce je bil vržen s prvega nadstropja nemške restavracije Friedl kamen in kladivo. Nemške frajlice so zasmehovale obupano, onesveščeno mater ustreljenega dijaka Adamiča, pet belgijcev je pisalo karte, na katerih se bahajo, kako so streljali na Slovence, več dokazov imamo, da so nemški častniki klicali „heil“ in ploskali, ko so se slovske žrtve valjale po tleh v krvi in da so belgijci opetovano zmerjali Slovence z „windische Hunde“. To je resnica in prav nič drugače.

Obsojamo izgrede, vendar se pa prav nič ne čudimo, da so se izvršili, da, čudimo se, da so Slovenci pri vseh izgredih ohranili tako mirno kri. Nobenega Nemca niso pretepli, kakor so to storili v Mariboru Nemci s Slovenci. Ne

čudimo se, če resno pomislimo, da vsa druga dosedanja sredstva v obrambo našega naroda niso nič pomagala. Kadar se narod bori s smrtjo, mu pač ne moremo zameriti, če se brani tudi z roko. Ne čudimo se, da vzkipi enkrat tudi Slovencev kri, če se spomnimo „nemške kulture“, ki je pobijala v Celovcu okna v Mohorjevi hiši brez vsakega povoda, če se spomnimo, da je celovška policija s silo vlomila vrata v podstrežje Mohorjeve hiše in odstranila slovske zastave, da bi je cesar ne videl, ker se je drugi dan peljal mimo v umetniško razstavo, da je nemčrska druhal lopovsko napadla v Žitarivasi poslanca Grafenauerja in dr. Brejca, da se je moral slednji braniti s samokresom, da jima je pripravila v Kapli vodnjak za grob, poizkus, ki se jim pa ni posrečil; če se spomnimo nemške omike, ki je pred pisarno dr. Brejca sadila „dišeče rožice“, če se spomnimo vseh nasilnosti Nemcev na Spodnjem Štajerskem, če se spomnimo vsega zaničevanja in sovraštva nemškega naroda do Slovencev, da, potem se prav nič ne čudimo, da Nemci v Ljubljani žanjejo, kar njihovi „bratci“ ob slovske mejah sejejo.

Odgovor „Kärntner Tagblattu“.

Od odlične osebe smo sprejeli članek, ki ga objavimo dobesedno:

„Kärntner Tagblatt“, glasilo naših kršč. socialcev, ni nič boljši kakor katerikoli nemško-nacionalni list, kadar se gre za nacionalna vprašanja. Objektivnost in pravičnost sta mu v takem slučaju deveta briga. Tako tudi glede ljubljanskih dogodkov piše čisto po vzorcu kakih „Freie Stimmen“, „Grazer Tagblatta“ ali „Grazer Tagesposte“. Nemce se slika za pohlevne ovčice, ki jih slovske volkovi brez povoda napadajo in pri živem telesu žro. Vojaštvo, ki je v Ljubljani na nepremišljen način nedolžno slovske kri prelivalo, je po mnenju tega „krščanskega“ lista popolnoma pravilno postopalo. Vse, kar so Nemci o ljubljanskih demonstracijah zoper Slovence nalagali in si izmislili, je gospodi okrog „Kärntner Tagblatta“ že dokazana stvar. Kar govori proti Nemcem, se zamolči ali zavije. Slovenski demonstranti v Ljubljani so mu „Fanatisierter Pöbel“, „Mob“ itd. Najlepše pa je, kako se „Kärntner Tagblatt“ trudi, da bi pereči madež ptujskih nasilstev opral. „Schliesslich sollen sogar noch die Deutschen schuld an den slovenische Excessen sein, weil sie, wenn auch vielleicht (tedaj samo „vielleicht!“) im Übereifer (kako lepo besedo ima Nemeč za opravičbo svojih tolovajstev!) in Pettau den Leuten, die dort wirklich nichts zu suchen hatten (!?) die Tür zu weisen suchten (z volovskimi žilami, palicami, opljuvanjem itd.) Tako piše v števil. 218 list krščanske socialne stranke, ki so ji še jedva pred letom dni slovske glasovi tako prav prišli, da se še danes z njimi postavlja. Da, ljubi „Kärntner Tagblatt“, „auf solch faulen Laub fällt natürlich nicht einmal ein vernünftiger Slowene hinein!“ Pride čas, ko se bomo vsega tega domislili!

Koroške novice.

Celovec. (Postajenačelnik v Gospa Sveti.) V nedeljo, dne 20. t. m., po 3. uri popoldne je prosila nemščine nezmožna Marija Jagodec iz Loke pri Kranju na kolodvoru v Gospa Sveti v slovskem jeziku za vozni listek v Celovec. Postajenačelnik se je spustil z njo v debato; trdil je namreč, da ni imena Celovec v voznem redu in ji voznega listka ne more dati. Neki gospod, ki je to nečuvno postopanje javnega uslužbenca čez deset minut opazoval, je prišel ubogi Kranjci, ki je bila v silni stiski, da ne bi mogla z vlakom domov, na pomoč in je zahteval za njo in njeno hčerko dva listka za vožnjo v Celovec. Postajenačelnik se je skliceval pred gospodom na voznji red, v katerem ne more najti imena Celovec. Nato ga je dotičnik zafkrnil, da na Koroškem vsak nemški otrok ve, kaj pomeni beseda Celovec, samo on tega ne razume in če postajenačelnik kot uradnik toliko ne razume, kakor nemški otrok, ni sposoben za mesto postajenačelnika. (To je popolnoma pravilno, da tak uradnik ni sposoben za mesto postajenačelnika v Gospa Sveti, kamor prihaja na stotine ljudi, ki niso zmožni nemščine. Op. ured.)

Grabstanj. Tukajšnji župan Štefan Taušič je prodal svoje posestvo, kakor stoji in leži, za 70.000 K svojemu sosedu Andreju Šturmu p. d. Folaku.

Škocjan v Podjuni. (Premembe v javnih službah.) Osirotela naša župnija je razpisana do 9. vinotoka t. l. — Začasnim oskrbnikom (provizorjem) župnije je bil imenovan bivši naš kaplan, č. g. Ciril Goričan iz reda oo. kapu-

cinov. — Prestavljena je učiteljica gđ. Mat. Bok v Št. Janž v Rožu; zato je razpisano mesto za žensko učno moč. Uradna „Celovčanka“ kajpak niti ne zahteva znanja slovenščine za to mesto. Zahtevajo pa davkoplačevalci vsled pametnih vzgojevalnih vzrokov, da se nastavi le slovenščine zmožna oseba. — Slovo vzame od Škocijana pa tudi še dosedanja poštna upraviteljica. Na njeno mesto pride neka gpđ. Gugger iz Št. Ilja v Slov. Goricah. — Tako torej v kratkem dobi Škocijan v tem oziru popolnoma drugo lice!

Dobrlavas. (Društven shod.) Na društvenem shodu, katerega je priredilo izobraž. društvo v nedeljo, dne 20. t. m., je č. g. Poljanec opisal jubilejno leto. V Avstriji namreč praznujemo letos štiri jubileje, in sicer petdesetletnico slavnega vojskovodja Radeckega, šestdesetletnico vladanja našega presvetlega cesarja, petdesetletnico mašništva svetega očeta papeža Pija X. in petdesetletnico, odkar se je prikazala Mati božja v Lurdu. Govornik je poročal o svojem romarskem potovanju v Lurd. O govoru, ki je nad eno uro trajal, ne morem mnogo poročati, ker bi bilo poročilo preobširno. Govornik je ljudstvu, ki se je zborovanja udeležilo zelo številno, podal mnogo lepih nauk, v verskem, gospodarskem in narodnem oziru. Na drugem mestu je priporočal govornik, da naj pridno beremo časnike in knjige, ki se tičejo gospodarstva. — Najprisrčnejša hvala za trud in prosimo še drugokrat. Počastili so nas s svojim obiskom č. g. prošt Mat. Randl. Vmes je lepo prepeval mešani pevski zbor. Vse je kar strmelo, ko je zadonela Gregorčičeva „Nazaj v planinski raj“, zakaj tako izvežbanih glasov ne slišiš kmalu kje. Na ta zbor smo Dobrolčani po pravici ponosni. Našemu vrlemu organistu in pevovodji, g. Ilgovcu, izrekamo o tej priliki vsestransko in odkrito priznanje.

Iz Podjune. (Kaj pa to?) Nedavno še sta se čudila „Mir“ in „Slovenec“, da se vsiljuje mednarodni „Naprej“ slovenskim delavcem z nemškimi naslovi. Še bolj se čudimo pa mi, da narodnega radikalizma prekipevajoči „Korošec“ dohaja istotako z nemškimi naslovi. Nevernim Tomažem so naslovi na razpolago, ravno tako kot oni, ki se jim je list šele po sedemkratni vrnitvi ustavil. Rojaki! Ostanimo pri „Miru“ in se vestno ravnajmo po njegovih naukih, to bo najbolje, če hočemo kaj uspehov.

Železna Kapla. Zadnje zborovanje našega izobraževalnega društva ni bilo posebno dobro obiskano. Č. g. Andrej Trupe, novomašnik, je v svojem izbornem izdanim govoru razkrival velike napake gospodarskega liberalizma, največjega nasprotnika gmotnega blagostanja narodov. Da bi ga le kmalu povsod premagali! — Tem potom naznanjamo tudi, da priredi prihodnji mesec naše društvo večje zborovanje z eno ali dvema igrama v proslavo dvojnih letošnjih jubilejev: cesarjevega in papeževega. Društveniki, agitirajte že zdaj za obilno udeležbo.

Velikovec. (Končano.) Stolp mestne župne cerkve — pravilno kapiteljske cerkve — je dogotovljen in se bo prihodnjo nedeljo slovesno blagoslovil. O delu in posameznih mojstrih poročamo prihodnjič.

Vogrče. (Shod) izobraževalnega društva je bil prav dobro obiskan. G. Smodej iz Celovca je govoril o najznamenitejših letošnjih jubilejih v Lurdu, Rimu in na Dunaju ter poudarjal, da nam neprestano zapostavljanje Slovencev in večne krivice od strani avstrijske vlade žal kalijo naše veselje ob šestdesetletnici vladanja našega dobrega presvetlega cesarja, ki ljubi vse narode. Fantje so uprizorili prav dobro dve igri, zlasti pri prvi nam je ugajal naraven nastop krčmarja pri zvitem rogu. Tudi pevski zbor že imamo, ki je pod vodstvom pliberskega gosp. organista nastopil to pot prvič in za prvokrat tudi dobro izvršil svojo nalogo. Le naprej po začrtani poti!

Iz Spod. Koroške. (Javno vprašanje.) Usojam si vprašati č. g. katehete velikovškega okraja, ali čakajo vsi že tako dolgo na pičlo odmerjeno šolsko odškodnino za verouk, kakor katehet N. iz spodnjega kraja, kateri je dosedaj še ni dobil. No, če bi davkoplačevalci bili tako počasni s plačevanjem davka, bi že davno vsi sedeli po luknjah. „Delavec je vreden svojega plačila“ (Luk. 10, 7), posebno če se mora še osem ur na teden zastoj mučiti z otroki v šoli. Bajje pa namerava dobrohotna šolska oblast plačati zamudne obresti za tri mesece!

Katehet iz Spod. Koroške.

Prevalje. (Naše cerkve.) Kdor stopi sedaj v našo lično farno cerkev, mora občudovati novi, svetlo barvani okni ob glavnem oltarju, ki sta ju dala napraviti g. Janez Pečnik in njegova sestra Marija. Darovala sta v ta namen 400 kron, za kar jima bo gotovo cela župnija iz srca hvaležna. Postavila sta si tako najlepši spomenik sebi v blagor, vernikom v izpodbujbo in Bogu v čast. Krasna okna so delo celovškega

steklarskega mojstra g. Supersberg. Steklo, akoravno barvano, kar nič ne zadržuje svetlobe. G. Pečnik pa je prispel tudi k popraviljanju podružnične cerkve sv. Barbare 1000 kron. Zidanje novega zvonika pri ti cerkvi z višičino 33 metrov je sedaj končano. Kakor majhna trdnjavica se ti zdi sedaj ta ljubezniva cerkva na prijaznem hričeku s svojim mičnim, gotičnim stolpom, v ozadju napol zakrita od zelenega gozda. Okusno zidani stolp dela vso čast svojemu stavitelju zidarskemu mojstru g. Madile. Cerkev bo dobila tudi nov tretji zvon. Prostor pred cerkvijo se je razširil in zavaroval z zidom, vdelanim v zemljo in močno ograjo. Radodarni farani, ki so po svoji darežljivosti pripomogli k zidanju novega zvonika, se sedaj lahko veselijo lepih sadov svojih milodarov.

Borovlje. Občespoštovani davkar gosp. M. Hotujec gre v pokoj.

Borovlje. (Pošta.) Ko je veter odnesel nemškega Vidoviča iz Borovelj, smo se oddahnili, misleč, da bo zdaj v tem c. kr. uradu mir, pa smo se žalobog zopet enkrat hudo varali, zakaj še vedno so na pošti „frajlice“, ki se norčujejo iz slovenskih strank, da, še več, razglednice, ki imajo mesto znamke Bismarka kot „Schutzmittel“, se dostavljajo, ne da bi se zahtevala kazen. C. k. pošta je zadovoljna samo z „Bismarck-znamko“ — na drugi strani pa preganja uradnike, ki nimajo druge pregrehe, kakor da so rojeni Slovenci. Nemškutarji, le pritožujte se, mi tudi ne bomo tiho!

Iz boroveljske okolice. (Čudno vino.) Še ni dolgo od tega, kar si je par veselih bratcev v okolici Borovelj hotelo privoščiti liter „pokuhanega.“ Ko pa vino pristavijo k ognju, se vname in zgori. S „pokuhanim“ torej ni nič. Na stvari sicer nič ni smešnega, priobčil sem jo edinole zato, da se izve, kaj vse si tvrdka Hausmaninger v Mariboru drzne prodajati kot „vino“. Agent Kramerič, naj le sam s svojim gospodom pije svojo godljo; gostilničarji so se zadnji čas tudi že spametovali in pridno naročujejo vino iz Goriškega in Kranjske. Posledica je, da imajo zdaj pristno in zdravo kapljico in povrhu še veliko ceneje.

Brnca. (Učiteljstvo.) Čuje se, da gre naš gosp. nadučitelj Mörtl v pokoj. Radovedni smo, kdo pride na njegovo mesto. Zahtevamo in sicer odločno, da pride na njegovo mesto nadučitelj, ki je popolnoma zmožen slovenskega jezika, da more vsaj v prvih dveh letih z otroci v domačem jeziku govoriti. Gosp. deželni nadzornik Palla naj si pa tudi zapomni, da je vsa naša fara, razen par odpadnikov, izključno slovenska. Čuje se tudi, da bi ti odpadniki, katerim naj bi prikimali še nekateri nezavedni kimovci, spravili na nadučiteljsko mesto tukajšnjega učitelja Lercherja, rodom Tirolca, ki je nam verum Slovincem skrajno nasproten in ki slovenskega jezika ni zmožen, razen ako se je naučil zadnje dni par besedi iz slovnice. Gospodje okoli dežel. šolskega sveta bodo gotovo poznali zmožnosti tega učitelja, zato upamo, ako je le količkaj razsodnosti pri njih, da takega, slovenščine nezmožnega učitelja, za slovenske razrede ne bodo imenovali. Saj ga lahko imenujejo na kako nemško šolo, mi mu tega ne bomo zavidali. Ako so nekateri kimovci dovolili, da se je smel zopet na Brnco vrniti, se je to le zgodilo zaradi njegove žene, katera je hči dosedanjega tukajšnjega nadučitelja. Dalje pa ne gre več in si tudi na noben način ne damo dopasti, da bi našim sedem let starim otrokom, kateri ne razumejo ne besedice nemško, kak slovenščine nezmožen in vrh tega nam še skrajno nasproten učitelj nemščino s palico v glavo vbijal. Dosedanji gosp. nadučitelj Mörtl nam sicer ni bil ravno naklonjen, vendar ga spoštujemo, ker je otrokom v šoli vsaj v prvih dveh letih slovensko razlagal in smo mogli tudi mi ž njim podomače občevati. To naj si zapomnijo gospodje okoli deželnega šolskega sveta v Celovcu.

Iz Zabnic. Nekateri romarji še vedno hodijo po stezi čez travnike na sv. Višarje. Vsak, kdor je enkrat šel, ne gre več tam. Prava romarska pot je le skozi Višarski graben. Na stezi čez travnike se posestnikom le škoda dela, posebno letos, ko je mrva tako draga. Že lansko leto je neki dopisnik označil pravo romarsko pot na sv. Višarje le skoz Višarski graben, kjer je prav zložna in je tudi vsako leto dobro popravljena. Naj to velja tudi zanaprej! Nikdo naj se ne pusti od sebičnih prerokov po krivi stezi voditi, drži naj se vsak prave poti, potem ne bo nihče zašel.

Mohorjani, spominjajte se šentjakobske šole!

Prošnja.

„Učiteljski dom“ v Celovcu bi tudi v novem šolskem letu rad pomagal mladeničem, ki so si izbrali učiteljski stan in se hočejo zanj pripraviti, da bodo otrokom svojih rojakov vestni, modri in spretni učitelji in vodniki. Ti dijaki so večinoma sinovi revnejših starišev in so prišli iz daljših krajev v Celovec — z bistro glavico in dobrimi nameni pač, pa žal, s praznimi rokami. Bratje, pomagajmo jim, dajmo jim gorko sobico, toplo suknjo in krepko hrano, da si bodo ohranili zdravo telo in mogli brez skrbi pripravljati se za svoj krasni poklic. Čim radodarnjeji bodo naše roke, tem večjo hvalo nam bo vedel narod, ki mu bomo pomagali izrediti dobrih učiteljev. „Učiteljski dom“ prosi vse rojake po Koroškem in po drugih srečnejših deželah slovenskih: Dajte kruha našim učencem, ki bodo enkrat vam vedeli hvalo, ko vam bodo učili in vodili vašo mladež po potih, ki vodijo v življenje. Darove sprejema hvaležno „Učiteljski dom“, oziroma njegov blagajnik, prof. Apih v Celovcu, Dom sv. Mohorja.

Torba za nasprotnike.

Vzdignili so se.

V zadnji občinski seji v Celovcu, dne 22. t. m., so na nujni predlog obč. svetovaleca Ziera vzdignili mestni očetje rejena in nerejena telesa raz stole, da dajo s tem duška nad nezaslišanimi dogodki v Ljubljani in izrazijo s tem sočutje zatiranim ljubljanskim Nemcem. „Izjavo ogorčenja“ naj sporoči župan Neuner poslancu Dobernigu, ki naj kot poslanec celovškega mesta o tem obvesti vse nemške poslance. Sin slovenskega učitelja, obč. svetovalec Artnak, pa je predlagal v svetem nemškem navdušenju, da se sestavi odbor, ki bo, podpiran od občinstva, nabiral darove za „zatirane rojake“. Slovenskim kmetom v pokrški, tinjski in grabštanjki okolici naznanjamo s tem, kako ljubi trgovec Zier Slovence, od katerih sicer z veseljem sprejema denar.

„Kärntner Schulblatt“ (Koroški šolski list), glasilo „Kärntner Lehrerbund-a“ (Koroške učiteljske zveze), napoveduje v svoji zadnji številki zavednemu slovenskemu koroškemu učiteljstvu energični boj. Sklepati mora pa o tem šele „generalni štab“, to je uredniški odsek zgoraj imenovane zveze. Mi čakamo hladnokrvno! Enkrat za vselej pa bodi povedano, da se bomo ravnali po geslu:

„In kdor udari tebe enkrat
po licu levem, njega ti
po licu desnem mahni dvakrat —
in še pripravljen stoj s pestmi!“
Eden izmed „Apihovih“ učencev.

Poglavje za delavce.

Borovlje. Ko bi teh krščanskih socialcev ne bilo, bi ata Neutzler veliko več časa preživeli v miru, sedaj pa je res že tako, da ne morejo več priti k počitku. Najprej so se samo vsak teden „sehsiji“ pobirali, koliko jih je bilo in kam so bili poslani, vejo najbrž edino le gospod voditelj. Kar naenkrat pa Slovenci ustanovijo svoje delavsko društvo. Neutzler ustanovi hitro rdeče, Slovenci imajo tamburaše, nemško-nacionalni sociji tudi, ustanovi se društvo za tovarniške delavke — 14 dni pozneje si ga tudi rdečkarji privoščijo — krščanski socialci si stavijo „Delavski dom“ — ata Neutzler bi pa tudi radi enega imeli. Od začetka so se nam sociji hoteli nekako posmehovati, ko pa je hiša zrastle v veliko stavbo, ki dela našim čast, se je smeh prevrgel v zavist in oni bi naenkrat tudi nekaj takega radi imeli. In res 20. sept. se zberejo „glave“ v posvetovanje. Da se bo zidalo, je torej sklenjena stvar, tudi to že znajo, da bo veljal 20.000, samo za denar se še gre. Toda ljudje, ki so vajeni delavcem nalagati davek za davkom, tudi tukaj niso v zadregi; vsak organizirani plača na mesec 2 K več, in kmalu bomo imeli toliko, da gremo za svojo peč. Zdjaj plačujejo delavci po 64 vin. na teden. Kdo ne bo vesel, če bo še 24 K na leto imel plačati za hišo, in je še bogve kje. Sicer pa naj sociji le strižejo svoje koštrune, če se dajo in imajo še kaj volne, da bi se jim odtegnili, tega najbrž nihče ne včaka. Kako je že pisal svoj čas „Mir“? „Hintennach reitet die alte Urschel.“ — — —

Gospodarske stvari.

Licenciranje bikov v jeseni 1908

se bo vršilo letos v sledečem času in na sledečih krajih:

Plemenski okoliš Podkloster v

1. Rekarjavasi (Razinger) 1. okt. ob 8. uri dopol.
2. Zilici (Šumi) 1. okt. ob 2. uri popoldne.

3. Čajni (sejmišče) 2. okt. ob 9. uri dopol.; hkrati tudi za kraj Kreuth, občina Bleiberg.
4. Drevljah (Fina) 2. okt. ob 2. uri popoldne.

Rožek v

1. Kostanjah (Glančnik) 16. okt. ob 3. uri popol.
2. Št. Jakobu (pri županu) 17. okt. ob 9. uri dopol.
3. Puhomu (pri Rožeku) 17. okt. ob 11. uri dopol.
4. Vrbi (Möslacher) 17. okt. ob 3. uri popoldne.

Trbiž v

1. Ukvah (Ehrlich) 9. okt. ob 8. uri dopoldne.
2. Naborjetu 9. okt. ob 10. uri dopoldne.
2. Pontablju (živinski trg) 9. okt. ob 2. uri popol.
4. Trbižu (cerkveni trg) 10. okt. ob 9. uri dopoldne.
5. Žabnicah (Kraner) 10. okt. ob 2. uri popoldne.

Beljak v

1. Vernbergu (Schiller) 17. okt. ob 1. uri popoldne.
2. Blačah (na vasi) 19. okt. ob 9. uri dopoldne.
3. Beljaku (sejmišče) 19. okt. ob 2. uri popoldne.

Pliberk v

1. Pliberku (živinski trg) 12. okt. ob 8. uri dopol.; hkrati za občino Libuče, Bistrico, Blato in Žvabek.
2. Prevaljah (živinski trg) 12. okt. ob 2. uri popol.; hkrati za občine Guštanj, Tolstivrh in Kotlje.
3. Libeličah (pri pošti) 13. okt. ob 9. uri dopoldne.
4. Št. Danijelu (Kosar) 14. okt. ob 10. uri dopol.
5. Možici (Kraut) 15. okt. ob 10. uri dopoldne.
6. Črni (na trgu) 15. okt. ob 2. uri popoldne.

Dobrlavas v

1. Dobrlivasi 9. okt. ob 9. uri dopoldne.
2. Metlovju (Neuwirt) 9. okt. ob 3. uri popoldne.
3. Št. Primožu (Rekarjvas) 10. okt. ob 9. uri dopoldne.
4. Škocijanu 10. okt. ob 2. uri popoldne.
5. Kamenu 12. okt. ob 10. uri dopoldne.
6. Mohljicah 12. okt. ob 12. uri popoldne.
7. Galiciji 12. okt. ob 2. uri popoldne.
8. Globasnici 13. okt. ob 9. uri dopoldne.
9. Starivasi 13. okt. ob 12. uri popoldne.
10. Na Miklavčevem 13. okt. ob 2. uri popoldne; hkrati za sosedne občine okraja Železna Kapla.

Železna Kapla v

1. Železni Kapli (Obergris) 3. okt. ob 9. uri dop.
2. Na Obirskem 5. okt. ob 10. uri dopoldne.
3. v Koprivni (Rostočnik) 6. okt. ob 10. uri dop.
4. Na Beli (Skalar) 7. okt. ob 9. uri dopoldne.
5. Na Jezerskem (Štuler) 7. okt. ob 12. uri popol.

Velikovec.

1. Na Djekšah (Končmar) 6. okt. ob 8. uri dop.
2. Na Vovbrah (Špek) 6. okt. ob 1. uri popol.
3. Št. Štefanu (Glančnik) 6. okt. ob 3. uri popol.
4. Velikovcu (živinski trg) 7. okt. ob 8. uri dop.
5. Grebinju (živinski trg) 8. okt. ob 8. uri dop.
6. Pustrici (na vasi) 8. okt. ob 1. uri popoldne.
7. Na Rudi (Škof) 10. okt. ob 8. uri dopoldne.
8. Št. Petru na Vašinjah (Dürnbirt) 10. okt. ob 1. uri popoldne.
9. Št. Petru (Lindenhof) 10. okt. ob 3. uri popol.
10. Tinjah (Lavre) 13. okt. ob 8. uri dopoldne.
11. Šmarjeti (Tamiš) 13. okt. ob 10. uri dopoldne.
12. Važenbergu (Šmarjeta, Lavre) 13. oktobra ob 12. uri popoldne.
13. Trušnje 13. okt. ob 3. uri popoldne.

Koliko cenijo celo žetev na svetu?

Ogrska vlada je v borznih listih naznanila, koliko žita se je pridelalo letos po svetu. Tako ve poročati, da znašajo pridelki pšenice 15 do 15 in pol milijona meterskih stotov proti 14,25 v l. 1907, rži 24 do 25 milijonov meterskih stotov proti 22 v lanskem letu, ječmena 16 do 16,5 milijonov meterskih stotov proti 17,1 v lanskem letu, ovsu 20 do 22 milijonov meterskih stotov proti 24,8 v lanskem letu, turščice 4,5 milijona meterskih stotov proti 4,2 milijonov v lanskem letu, repice 129 do 130 milijonov meterskih stotov proti 146,6 v lanskem letu.

Vsi ti preračuni ne odgovarjajo resnici, ampak so jih sestavili prav samovoljno na podlagi starih preračunov judje, ki hočejo z napačnimi cenami vplivati na tržne cene ter si s tem polniti žepe. Letošnje žetve sploh ni mogoče že sedaj izračunati, tudi približno ne. Bolj verjetno bo, da so navedenemu razmerju nasprotna cene resnične. Take poskuse naj bi judje raje opustili, ker ne vlečejo več.

Društveno gibanje.

Velikovec. Društvo „Lipa“ priredi svoje mesečno zborovanje prihodnjo nedeljo, dne 27. t. m., v Šmarjeti pri Telenbergu popoldne po sv. blagoslovu v gostilni pri Lauretu. Na sporedu sta zanimiva govora. K obilni udeležbi vabi odbor.

Št. Peter na Vašinjah. (Vabilo na mesečno zborovanje), katero napravi „Izobraževalno kmetijsko društvo za Rudo, Št. Peter in okolico“ v nedeljo, dne 27. septembra 1908, popoldne po blagoslovu pri Bedniku na Ribnici

v Št. Petru. Uprizori se tudi igra „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“. Ob ugodnem vremenu se vrši zborovanje na prostem. Vse ude in prijatelje društva vabi k najobilnejši udeležbi odbora.

Vabilo. Kat. slov. pevsko in izobraževalno društvo „Peca“ v Možici priredi v nedeljo, dne 4. oktobra 1908, ob 1/3. uri popoldne javen shod z igrami v svojih prostorih v župnijskem skednju v Možici. Spored: 1. Igra „Pri gospodi“. 2. Igra „Sv. Neža“. Vstopnina: Sedeži po 40 vin., stojišča po 20 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Politične vesti.

Koroški deželni zbor.

27. seja dne 18. septembra. Poročila deželnega odbora se nadaljujejo. Deželni odbor je dovolil dne 5. grudnia l. 1907 deželnim uradnikom draginjske doklade iz deželnega premoženja v znesku 16.400 K. Ta sklep je deželni zbor dodatno potrdil. Pončljivo (za nas Slovence) je bilo poročilo deželnega odbora glede povišanja plače okrajnemu zdravniku v zdravstvenem okrožju Grebinj. Do 1. prosinca t. l. je znašala plača tamošnjega okrajnega zdravnika 1000 K. Dežela je prispevala 600 K, v zdravstveno okrožje spadajoče občine Grebinj 240 K, Ruda 80 K, Djekše in Pustrica po 40 K. Okrožni zdravnik je prošil l. 1907 za povišanje plače. Ker so se občine tega branile, je deželni odbor določil v sporazumu z deželno vlado, da bodo morale od 1. prosinca t. l. naprej prispevati k plači okrajnega zdravnika v zdravstvenem okrožju Grebinj v sledečem razmerju: Koroški deželni sklad 600 K (kakor doslej), občine Grebinj 405 K, Ruda 170, Pustrica 120 K, Djekše 105 K. Temu so se protivile občine, izjavile so, da povišanje plače ni potrebno in zahtevale, da naj deželni zbor potrdi sklep deželnega odbora. Deželni zbor je nakazal tozadevni predlog deželnega odbora finančnemu odseku. Sprejme se predlog stavbenega odseka, da privoli deželni zbor k stroškom za uravnavo Radentheinskega potoka na Zgornjem Koroškem, ki znašajo 110.000 K, iz deželnega premoženja 20%. Ravnotako se sprejme predlog stavbenega odseka, da se popravi neka cesta na Zgornjem Koroškem in se dovoli v to 2000 K. Poročilo finančnega odseka o nadaljevalnem obrtnem in poljedelskem pouku se vzame na znanje. Poročevalec dr. pl. Metnitz poroča, da so izdali v te namene okoli 40.000 K. Koliko smo bili tega deležni Slovenci?

Za uravnavo milštatskega Riegen-potoka se dovoli znesek 8000 K, tudi za uravnavo Leitner-potoka pri Seebodnu se odloči deželni zbor na predlog poslanca Hoferja. Pri tej priložnosti izmiva dr. Steinwender vest deželnemu odboru in stavbenemu odseku in jima očita, da samovoljno ravnata. Opozarja na novi melioracijski zakon, ki ga je sklenil državni zbor, in meni, da ni dovolj, če kdo ta zakon samo pozna, ampak ga je treba tudi izrabljati, zakaj ta zakon določuje, da država ne bo dajala 50% podpore kakor doslej, ampak bo dovoljevala 70%. Na Koroškem izdajemo za vodovodne naprave vse premalo; druge dežele se novega melioracijskega zakona bolj poslužujejo nego Koroška, odnesle bodo dobiček, mi pa bomo plačevali. — Nemškonoarodni deželni poslanci se še branijo izdajati uprav be-raške svote za uravnavo Bele in Meže na Spodnjem Koroškem; koliko truda in dreganja je stalo tu poslanca Grafenauerja, da je kaj dosegel. — Uradnikom deželnega preskuševališča se dovoli ob koncu vsakega leta 20% vseh analiznih pristojbin. Prošnja Jakoba Kulterer v Mišlju, da se mu povrne škodo, storjeno pri zadnjih cesarskih vojni vajah, odstopijo deželnemu odboru. Na predlog finančnega odseka se spremeni osemrazredna deška ljudska šola v Trgu v osemrazredno deško ljudsko in meščansko šolo. Sprejme se tudi predlog poslanca Doberniga, da se naj poviša število udov v stavbenem odseku od 13 na 14. V stavbeni odbor je bil nato izvoljen Hans Hofer.

Dr. Marchet in Čehi.

Odposlanci češkega narodnega sveta so bili pretečeni teden pri naučnem ministru Marchetu ter so mu izročili pritožbe glede šol. Ker so mu očitali, da podpira v šolskih zadevah Nemce, je odgovoril: „Jaz sem vendar najprej Nmec, drugič vzgojitelj in profesor in tretjič naučni minister. Kar pa se tiče grožnje s šolskim štrajkom, izjavim, da ne bom ničesar storil, če pride od tega. Zakaj z ljudmi, ki se puntajo, da bi izsilili šole, niti minister rojak ne more razpravljati.“ Na te neverjetno smeje besede naučnega ministra so mu Čehi odgovorili prav dobro, češ da so prišli k njemu z drugim prepričanjem, meneč, da je v prvi vrsti naučni minister, v drugi profesor in prav nazadnje šele Nmec. Kot naučni minister

ima dolžnost, skrbeti za šolstvo vseh narodov v Avstriji, kakor je zajamčeno v postavah.

Skrajni čas je že, da vržejo poslanci tega naučnega ministra med staro šaro. Kako se drzne parlamentaričen minister v dobi splošne volilne pravice govoriti v tako pikrem tonu z odposlanci velikega češkega naroda, ki za večjim nemškim narodom niti za las ne zaostaja, je res neverjetno. Toda vsaka stvar ima svoje meje in svoj konec, in tudi Marchetovo vladanje ne bo delalo izjeme.

Književnost in umetnost.

Katalog slovenskih glasbenih del je izdala „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani, ki bo vsled svoje popolnosti prav dobro služila slovenskim glasbenikom, pevskim zborom in vsem prijateljem naše glasbe. Katalog pošilja „Katoliška Bukvarna“ na zahtevo brezplačno in poštne prosto. Podjetno bukvarno najtopleje priporočamo!

Šolske stvari.

Razpis učiteljskih služb.

C. kr. deželni šolski svet je razpisal do 7. okt. službe definitivnih učiteljev in, če bi ne bilo prosilcev z izpitom učiteljske usposobnosti, v provizorično nameščenje v sledečih krajih na Slovenskem:

Celovška okolica: Mesto nadučitelja na novi ljudski šoli v Ribnici. (Znanje slovenščine zahtevajo.) Mesto šolskega vodje v Slov. Plajbergu (utrakvistično), šolskega vodje v Golšovi (utrakvistično, 300 K doklade). Po eno učiteljsko mesto na šolah v Borovljah (žensko), Medgorjah (moško), Pokrčah, Št. Tomažu pri Celovcu, Svečah, Ribnici (žensko), Selah (moško za Slovence).

V šolskem okraju Št. Vid: Učiteljsko mesto v Št. Lipsu pri Rajneku (moško).

V šolskem okraju Beljak: Mesto nadučitelja na Brnci (utrakvistično), v Trbižu, na Vratah in mesto šolskega vodje na Strmcu (utrakvistično).

V šolskem okraju Velikovcu: Mesto šolskega vodje v Lipicbahu (znanje slovenščine se želi, 400 K ustanove) v Žvabeku (utrakvistično). Po eno učiteljsko mesto na šolah v Libeličah (žensko), Črni (žensko), Krejančah (žensko), Škocijanu (žensko), na Rudi (žensko), Djekšah (moško).

V zadnjih dveh sejah deželnega šolskega sveta v Celovcu so bili imenovani: Fr. Breitegger v Lipici za nadučitelja v Sv. Salvator, Fr. Mak na Golšovem za nadučitelja v Kapli pri Dravi, učiteljica Tilda Bock v Škocijanu za Št. Janž v Rožu. Za definitivno učiteljico na istem službenem mestu je bila imenovana prov. učiteljica Neža Hudovernik v Štebnju pri Zili. Za podučitelja je bil imenovan Karol Lax za Žabnice. Strokovni učitelj Oton Jaklitsch je bil premeščen iz Celovca na meščansko šolo v Velikovcu. V pokoj so stopili nadučitelj Filip Slate v Kapli pri Dravi, nadučitelj Mörzl P. na Brnci, nadučitelj Mat. Stissen v Vraticah. Sistemiziralo se je mesto v Krejancah.

P. n. somišljenikom, slov. društvom in denarnim zavodom.

V Trbovljah na Štajerskem se je v zadnjem času začelo živahno socialno delo: Ustanovilo se je kmetijsko bralno društvo s telovadnim odsekom, strokovno društvo rudarjev, strokovno društvo paznikov in kmečko-delavska hranilnica in posojilnica (Rajfajznovka). Vsa ta v okrilju krščansko-socialne organizacije stoječa društva se lepo razvijajo in raste število članov od dne do dne. Ker so pa vse gostilne, katere imajo večje lokale na razpolago, v rokah nasprotnikov, kateri ne trpijo naših društev pod svojo streho — pred kratkim se je naš telovadni odsek postavil na cesto in sedaj ne more telovaditi — in ker so dosedanji naši prostori dosti pretesni, in slednjič, ker ne moremo vsled pomanjkanja prostorov prirejati nobenih shodov, predavanj in prireditev v večjem obsegu, zato smo sklenili postaviti za vse te organizacije lasten društven dom. Ne nameravamo staviti velikanske palače, temveč preprosto dvorano za zborovanja in nekaj sob kot lokale za društva. Vendar pa tudi za to skromno stavbo nimamo dovolj lastnih sredstev, in radi tega se obračamo do vseh somišljenikov, kakor tudi društev in denarnih zavodov na Slovenskem s prošnjo, da nam naklonijo kako podporo.

Podpora se lahko pošlje kot darilo ali pa kot hranilna vloga kmečko-delavski hranilnici in posojilnici v Trbovljah. Vsaka taka hranilna vloga se bode obrestovala kakor druge hranilne vloge, pač pa bode neodpovedljiva za dobo pet let. Po

preteku petih let se bode na željo vlagateljev izplačala. Z najemninami društev, s čistim dobičkom vsakoletnih večjih prireditev se bode dobilo dovolj sredstev za obrestovanje in delno odplačilo glavnice.

Vse pošiljatve naj se naslovijo na kmečko-delavsko hranilnico in posojilnico v Trbovljah. Vsa darila se bodo objavila v „Slov. Gospodarju“ in „Slovenca“.

Somišljeniki! Denarni zavodi! Podpirajte nas pri našem prizadevanju zgraditi v Trbovljah, v največjem rudarskem središču na Slovenskem, društven dom. Z Vašim činom bode pripomogli, da se bode krščansko-socialna organizacija v Trbovljah razširila in ojačila. Pridite nam na pomoč!

Odbor za zgradbo društvenega doma:

Dr. Ivan Benkovič,
državni poslanec.

Za kmet. bral. društvo: Za strok. društvo rudarjev:
Kmet Ignacij Štrovs, Rudar Ivan Brunek,
predsednikov namestnik. predsednik.

Za strokovno društvo paznikov:

Paznik Ivan Zupan,
predsednik.

Za kmečko-delavsko hranilnico in posojilnico:

Kaplan Josip Lončarič,
predsednik.

Kmet Mihael Geršak, Nadpaznik Ivan Božič,
odbornika.

Kaj je novega po svetu.

V Ljubljano je bil v sredo poklican iz Celovca en bataljon slovenskega polka št. 17.

„Slovenski Narod“ poroča: Nemci streljajo na Slovence. Uradniki nemške tovarne na Polzeli (Savinjska dolina) so v nedeljo na cesti med Celjem in Žalcem streljali brez povoda na Slovence. Oddali so kakih deset streljav. Položaj je bil ta: Povodom slavnosti in veselice v Celju, dne 20. t. m., je prikorakalo 50 fantov iz Savinjske doline ob polu 8. uri zvečer v Celje. Pred mitnico so jim Nemci zaprli pot in vpili: „Gehen Sie nach Laibach, hier ist deutscher Boden.“ Fantje se pa niso ustrašili in korakali dalje do „Narodnega doma“, kjer so jih Slovenci z burnimi „živio“-klici sprejeli. Ob 9. uri je bil alarm in vojaštvo rekvirirano, ki je zasedlo vse ulice, ki peljejo do „Narodnega doma“. Slovenci so vojake sprejeli s klici: „Živio, vojaki!“ Obnašali so se dostojno. Ob polu 1. uri zjutraj šli so vsi Savinjsčani skupno proti domu, in sicer so se peljali počasi na vozeh v Žalec. Naenkrat jih doide v najhujšem teku se nahajajoč voz, na katerem so sedeli trije Nemci iz tovarne na Polzeli. Dirjali so v galopu in streljali brez povoda na Slovence. Fantje niti peli niso. Streho kočije so imeli odprto. Eden Nемеc je stal v vozu, tako da je gledal čez streho, druga dva sta ga držala, da je lažje čez streho streljal. Ko bi Nemci ne bili imeli dobrih konj, raztrgali bi bili te izzivače naši fantje. Nesreče ni bilo. Napadli so naše fante brez povoda, prav tolovajski sredi ceste. Stvar pride pred sodnijo.

Nemška podivjanost v Mariboru. Dočim so Slovenci v Ljubljani demonstrirali, ne da bi navalili na kakega človeka, se zadnjo soboto nemška poulična družal v Mariboru ni znesla samo nad slovenskimi tvrdkami in hišami, ampak tudi nad osebami. V „Narodni dom“, kjer so v par minutah pobili šipe, niso mogli, ker so bila vrata skrbno zaprta. Tudi streljal je nekdo. „Freie Stimmen“ so se seveda koj zlagale in poročale, da je streljal z „Narodnega doma“ na demonstrante Slovence. Na škofovi palači, stolnem kapitlju in župnišču so razbili skoro vse šipe. Staremu kanoniku, ki je zapiral polkne, je sfrčal mimo ušes velik kamen, ki bi mu bil brez dvoma razbil glavo, če bi ga bil zadel. Pričakujemo od „Freie Stimmen“, da bodo poročale, da je metal na demonstrante kamenje slovenski hujskaški duhoven. Uradnik „Spodnještajerske hranilnice“, g. Leskovar, se je napadalcev ubranil le z revolverjem. Ko je mariborska fakinaža dokončala v Mariboru svojo nalogo, se je odpeljalo kakih 200 nemških fakinov v nedeljo zjutraj iz Maribora v Celje. Torej je bilo vse dogovorjeno.

Izgredi v Celju. Zadnjo nedeljo se je vršila v Celju dijaška veselica. Nemci so nalašč raztrabili, da pridejo Slovenci v Celje razgrajati. V resnici pa so prišli razgrajati in Slovence pretepati Nemci iz raznih štajerskih mest. Da kakor v Ptuj tu tudi v Celju ni manjkalo urednika „Štajerca“, bivšega socialnega demokrata Linharta, menda ne bo treba posebej omenjati, saj vemo, koliko resnice je na „Štajercu“, ki vedno pisari, da hoče med Nemci in Slovenci mir. Tak mir je bil menda v Celju, kjer so pretepatli na kolo-dvoru k veselici došle slovenske goste, najprej one, ki so prišli z velenjskim vlakom; bilo jih

je kakih sedem, med njimi tudi dame. Več ljudi je dobilo poškodb. Policija je pustila pretepati Slovence. Šipe so pobili demonstrante na „Narodnem domu“ in na vseh slovenskih javnih in na več zasebnih slovenskih poslopih. „Domovina“ poroča, da je dobil v nedeljo šef celjske policije in mestni uradni vodja dr. Ambroschitz od glavnega vodstva „Südmarke“ 500 K. Zakaj? Ali morda za „frajbir“ nemškimi „junakom“? Dr. Ambroschitz se je v Celovcu izrazil: „Wir müssen auf die Gasse gehen.“ (Moramo iti na ulico.) Na spodnjem Štajerskem bodo Slovenci vse nemške trgovce, kojih uslužbenci so se udeležili pobojev, bojkotirali. Trezni celjski Nemci, ki vedo presoditi za Nemce usodne posledice, obsojajo nedeljske dogodke.

† Josip Šuman. Umrl je 19. t. m. v 73. letu svoje dobe v Dragi pri Moščenicah dvorni svetnik in deželni šolski nadzornik za Kranjsko v p. Josip Šuman. Šuman je spisal svoje dni slovensko slovnico. N. v m. p.!

Esperanto. Sivi jubilat iz Jasnoje Poljane, grof L. Tolstoj je rekel nekoč: „Volapük se mi je zdel zelo kompliciran, esperanto nasproti pa jako preprost. Tako lahko se je priučiti esperantu, da sem znal, ko sem dobil slovnico, slovar in nekaj sestavkov, pisanih v tem jeziku, če že ne pisati, pa vsaj gladko čitati.“ Na te besede se sklicevaje prosimo zopet novih naročil na slovensko esperantsko slovnico, ki jih je pošiljati odslej na naslov: „Slovenski esperantski krožek, Maribor, Na parku 1, pritličje, desno.“ Krožek ima preskrbljenih zopet dovolj letakov in brošuric (žal v nemškem jeziku), ki jih razpošilja zastoj. Mogoče se mu posreči izdati slovenske letake. Naročniki se oglašajo precej pridno. To navajamo radi tistih dvomljivcev, ki bi se mogoče naročili, pa niso imeli pravega zaupanja do novega podjetja. Cena (2 K) ni nikakor pretirana, ako pomislimo, da bo knjiga obsegala okoli 220 strani.

Kuga v Trstu. Avstrijski parnik „Nadvojvoda Franc Ferdinand“ je priplul 18. t. m. iz Bombaja v Indiji v Trst. Isti dan je zbolel na ladji krmar Franc Sponsa iz Rovigna, njegova bolezen je kazala znamenja kuge. Vsled tega so ga prepeljali v bolnišnico za okužene. Tam so dognali kugo, kateri je podlegel mornar še isto popoldne. Zbolel je na kugi tudi drug mornar. Na ladji so našli mrtve podgane; sumijo, da je izbruhnila med njimi kužna bolezen, ki so jo prenesle podgane na ljudi. Oblasti so vse potrebno odredile, da se kuga ne razširi.

Poročilo o socialnem kurzu na Dunaju. Dne 15. septembra t. l. otvoril se je na Dunaju v poslopiju „kršč. social. delavstva“ (Dunaj VI., Kaiserstr. 8) socialen kurz z jako zanimivim in praktičnim programom. Tečaj, ki bo trajal do 15. oktobra, torej en celi mesec, ima namen, vzgojiti mlade in sposobne moči za praktično delo na socialnem polju, vzgojiti dobre agitatorje, ustvariti kremenite značaje in dobre govornike. Udeležencev nas bo okoli 50, ki so prišli iz vseh kronovin našega cesarstva. Zastopane so: Češka (nemško), Moravska, Nižja in Zgornja Avstrijska, Solnograška, Štajerska, Koroška, Bukovina in celo Rumunec je navzoč. Iz Koroške smo štirje, trije Nemci in podpisani, kot edini Slovenec na celem kurzu. Dnevni red je tako razvrščen, da je dopoldan odmerjen za uk; popoldan ob 2. uri pa se začnejo predavanja, ki trajajo z malim odmorom za večerjo navadno do 6. ali 7. ure. Ob 8. uri je potem diskuzija ali pogovor o predavanem. V sredo dne 16. septembra t. l. je predaval dr. Hemala zgodovino in teorijo socializma in dr. Hüttelberger narodno ekonomijo. V četrtek je predaval dr. Hemala zgodovino avstrijskega delavstva tudi z ozirom na gibanje pri drugih narodih in posebno še pa pri Slovencih. Kot vzor je postavil spretnega organizatorja dr. Kreka ter ga v vznesenih besedah slavil kot enega najboljših poznavateljev delavskega vprašanja. — Sploh sem opazil, da Dunajčani dr. Kreka zelo čislajo in govoriijo o njem s spoštovanjem kot učenjaku in strokovnjaku na socialnem polju. Ko sem bil v nedeljo dne 20. septembra na zborovanju krščanskih trgovskih uslužbencev, sem čul in videl zopet isto navdušenje za dr. Kreka. Prvokrat med zborovanjem se je čul klic: „Živio dr. Krek!“ itd. — Tajnik „Zveze avstrijskih delavcev“, občinski svetovalec Mender, je predaval o potrebi, nalogah in koristi delavskega tajništva. V petek, dne 18. t. m., dr. Hemala o kartelih in trustih in dr. Orel o mladinskem vprašanju. Dr. Orel je znan organizator dunajske mladine, ki je začrtal celemu gibanju docela novo pot, v kljub hudim zaprekam in marsikateremu razočaranju. Da pa je ta pot vendar prava, dokazuje najbolj dejstvo, da je Orel v preteku treh let organiziral nad 3000 mladih, še nedoletnih ljudi na Dunaju in na deželi. To predavanje je bilo eno najzanimivejših in tudi diskuzija je pokazala, da je to vprašanje dandanes zares aktualno, posebno še,

ako se pomisli, da preti naši mladini od dveh strani nevarnost. Na eni strani namreč je socialna demokracija, na drugi strani pa v zvezi z njo „brezverska šola“. O govoru samem več o priložnosti. V soboto je predaval zopet dr. Hemala o socialnem vprašanju. V ponedeljek, dne 21. t. m., bo govoril državni poslanec in vodja delavcev, Kunšak. J. Rudl.

Katoliški shod v Budimpešti. V Budimpešti se je otvoril 13. t. m. osmi katoliški shod. Pri otvoritvi je govoril Josip Maylath. Procesije z Rešnjim Telesom se je udeležilo približno 20.000 oseb. Socialni demokratje, ki so priredili protishod, so metali na udeležence kamenje in blato. Zaprli so 50 oseb. Drugi dan sta govorila na katoliškem shodu grof Ferdinand Zichy in podpredsednik ogrskega državnega zbora Rakovsky, mož, ki vsled svojega protislovenskega in nekrščanskega nastopa v ogrski državni zbornici proti Hrvatom pač nikakor ne zasluži, da nastopi na tako odličnem govorniškem odru.

Po sklepu lista.

Političnemu društvu v Ljubljani

se je odposlala naslednja brzojavka:

Odbor političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem je sklenil v svoji seji dne 24. t. m. enoglasno sledečo izjavo:

Odbor političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem izreka v imenu koroških Slovencev slovenski prestolici Ljubljani na nedolžno preliti slovenski krvi sožalje, obsoja brutalni nastop tujerodnega vojaštva, votira v znak sočutja za nagrobni spomenik nedolžnih žrtev 50 K ter izraža svoje veselje, da je v razdvojenih bratih moč sovraštva rodila moč ljubezni.

Zahvala.

Povodom XXIII. velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Ptujju dne 13. sept. t. l. javlja podpisano vodstvo svoja hvaležna čutila tem potom vsem, ki so pripomogli na kakršenkoli način do sijajnega uspeha. Imenoma pa se zahvaljuje slavni ptujski čitalnici za prepustitev prostorov, pripravljalnemu odboru ter moški in ženski ptujski podružnici za sestavo sporeda in preskrbitev prenočišč in drugih udobnosti, slavni godbi in pevskima zboroma, vsem zavednim damam, ki so sodelovale pri veselici; vsem častitim zborovalkam in zborovalcem; vsem cenjenim delegatom naših podružnic in zastopnikom pokroviteljstev; sploh vsem udeležnikom, ki so vsak po svoje sodelovali ob zares slovesnem našem zborovanju in bivanju med cenjenimi prebivalci izpostavljenega Ptujja.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 19. septembra 1908.

Senekovič I. r.
prvomestnik.

Za opravo „Narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu so darovali:

J. Lubej, župnik na Jezerskem; 5 kron; J. Kokic, župnik v pok. v Dobrlivasi, 1.30. A. Kos, župnik pri Sv. Martinu na Štajerskem, 10. Upravništvo „Slovenca“ 22. J. Bezenšek, župnik v Čadramu, 2. J. Apih, prof. v p. v Celovcu, 10. Fr. Petek, komendant na Reberci, 10. Fr. Treiber, župnik v Št. Rupertu, 10. Jerica Cviter v Zahomcu 2. Neimenovana v Št. Jakobu v Rožu 10. Vesela družba pri Fr. Kobentarju v Št. Jakobu v R. 25. Luka Veršek, župnik v p. na Jezerskem, 5. Neimenovana iz Velikevasi 8. Mart. Meško, župnik v Kapli na Štajerskem, 6. Janez Brabenec, župnik pri Sv. Tomažu, 5. Mohorjani v Št. Danijelu 5. Zapuščina pok. Šimena Janežiča 100. Posojilnica pri D. M. na Zili mesto venca + Ellerju 25. Rodoljub ob pogrebu učitelja Ellerja zbrani pri Gašperiču na Pečnici 10. Volb. Serajnik, župnik v Št. Lipšu, mesto venca + učitelju Ellerju, 30 kron. Skupaj 296 kron 30 vin.

Najiskrenejša hvala vsem blagim darovalcem!

Matej Ražun, župnik.

Katera mast
je najcenejša? jedilna mast

ni samo cenejša kot vsaka druga mast, temveč je tudi izdatnejše.

Vsame naj se za 15 ali 20% manj kakor surovega masla ali svinjske masti, potem imajo jedila izvrsten okus.

SANATOGEN

neogibno potrebno krepčilno in osvežujoče sredstvo za vse, ki se čutijo utrujene in revne, kakor sploh

za nervozne in slabe.

Presojen imenitno od več nego 7600 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Brošura zastoj in franko od Bauer-ja & dr., Berolin SW. 48. Glavni zastopnik C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 1.

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

Loterijske številke 19. septembra 1908:

Gradec 39 16 89 15 90
Dunaj 2 24 83 46 77

Tržne cene v Celovcu

17. septembra 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	20	50	21	—	12	53
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	20	—	20	98	10	65
Oves	17	—	18	—	6	32
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	29	20	18	40
Turščica	—	—	19	28	10	80
Repica (krompir)	—	—	5	11	2	30
Seno, sladko	6	—	10	—	—	—
„ kisló	5	60	8	40	—	—
Slama	6	40	7	20	—	—
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—
Smetana, 1	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80	—	—
Surovo maslo (putar), 1	2	40	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj, 1	2	—	2	20	—	—
„ „ surova, 1	1	60	1	70	—	—
Svinjska mast 1	1	70	1	80	—	—
Jajca, 1 par	—	14	—	16	—	—
Piščeta, 1	2	—	2	40	—	—
Kopuni, 1	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	3	20	3	40	—	—
30 „ „ mehka, 1	2	80	3	—	—	—

Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov						Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana		Prignalo	Prodalo		
		od	do	od	do				
		v k r o n a h							
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ za vožnjo	340	400	—	—	—	—	18	11	
Junci	180	220	—	—	—	—	5	3	
Krave	124	382	—	—	—	—	72	33	
Telice	152	—	—	—	—	—	2	1	
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	—	
Praseta, plemena	12	44	—	—	—	—	268	144	
Ovce	11	12	—	—	—	—	15	9	

Slovinci! Kupujte le pri domačih slovenskih tvrdkah, ki se priporočajo v „Miru“. — Svoji k svojim!

Dve lepi posestvi

z lepimi zidanimi poslopji in obokanimi hlevi, mlin in žago na vodno silo, zemljišča okoli 42 in 58, torej skupaj okoli 100 oralov, obsegajoči: sadne vrtove, travnike, njive, pašnike in gozd, se proda tudi posamezno pod ugodnimi pogoji. Cena vkup 20.000 K; izplačati je samo polovico. Natančneje se izve pri posestniku Jak. Magnetu p. d. Prisinger in Pohenik na Spod. Krčanjah, pošta Grebinj na Koroškem.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda
v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Izredna državna loterija.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva.

Izredna jubilejna loterija

za dobrotne namene c. kr. domobrancev in orožnikov.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 17.984 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 513.760 kron.

Glavni dobitek iznaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 22. oktobra 1908.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov

Oddelek za državno loterijo.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

b kg sivega, izpukanega perja 2 K, 10ljsnega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinjšega, snežno-belega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, Felega, činega 10 K; najfinjšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštne prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, visnjavega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjene z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napolj. puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po pošt-nem povzetju od 12 K dalje poštne prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poština; če blago ne ugaja, se denar povrne. S. Benisch, Deschenitz, št. 794 (Česko), Češki les.

☛ Cenik brezplačno in poštne prosto. ☛

Kupujte národní kolek!

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarne, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnike. Samodelujoče patentovane prenosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Siphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne poljedelskih strojev, železolivarne in parne kovanarne

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ilustrirani ceniki zastoj in franko. — Zastopniki in prekučpi se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

☛ **Kolodvorska cesta št. 27.** ☛

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

☛ Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila. ☛

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestni. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.